

MPSV vyplatilo 1,2 mld. Kč na zvýšení zaměstnanosti znevýhodněných osob. Zda jim podpora skutečně pomohla, ale nelze vyhodnotit

21.10.2024 - | Nejvyšší kontrolní úřad

Na zvýšení zaměstnanosti znevýhodněných osob, jako jsou např. lidé s nízkou kvalifikací, se zdravotním postižením, dlouhodobě nezaměstnaní, starší padesáti let, pečující o malé děti nebo jiné závislé osoby, vydalo Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) v letech 2016 až 2022 celkem 1,2 mld. Kč, aniž by stanovilo, jaké změny má být dosaženo.

Nemůže tedy kontrolovat dlouhodobý přínos podpořených projektů*. Celkem 9,1 mil. Kč vydalo ministerstvo na nezpůsobilé výdaje, když např. podpořilo osoby, které nespádaly do stanovených cílových skupin. Zjistil to NKÚ při kontrole peněžních prostředků státu a EU určených na zvyšování zaměstnanosti různě znevýhodněných skupin osob. Kromě MPSV kontroloři prověřili také 10 vybraných projektů u šesti příjemců podpory.

Kontroloři zjistili, že MPSV stanovilo pouze jediný kvantitativně vyjádřený dlouhodobější cíl, který se týkal žádoucí změny v populaci. Bylo jím dosažení 75% míry zaměstnanosti osob ve věku 20 až 64 let. Stanovená hodnota však byla překročena již v roce zahájení podpory – na konci roku 2016. V roce 2022 bylo podle Českého statistického úřadu zaměstnáno 81 % osob v uvedeném věkovém rozmezí.

Hodnocení úspěšnosti podpory postavilo MPSV především na plnění počtu účastníků projektů a těch, kteří získali kvalifikaci. Tyto parametry však nemají v řadě případů vliv na jejich uplatnění na trhu práce. Pouhé počty účastníků také neumožňují vyhodnotit skutečný přínos projektů. Příjemce dotace např. organizoval rekvalifikační kurzy na místa řidičů, svářečů, obráběčů kovů, pečovatelek aj. Kontrola NKÚ ukázala, že 78 % všech rekvalifikovaných uplatnění na trhu práce buď vůbec nenašlo, nebo našlo, ale mimo svoji rekvalifikaci.

Vynaložení prostředků na nezpůsobilé výdaje dokládají následující dva příklady: Cílem jednoho projektu měla být podpora osob, které by bez své účasti v projektu byly ohroženy nezaměstnaností. NKÚ zjistil, že z celkem 62 osob se 31 mělo možnost po rodičovské dovolené vrátit ke svému původnímu zaměstnavateli. Nejednalo se tedy o osoby, které by bez své účasti v projektu byly ohroženy nezaměstnaností. Další projekt měl za cíl přispět ke snížení počtu zadlužených dlouhodobě nezaměstnaných osob a osob se zdravotním postižením. Kontroloři NKÚ zjistili, že z celkem 49 účastníků projektu u jednatřiceti, tedy u více než 63 %, příjemce dotace neprokázal, že tyto osoby patří k vybrané cílové skupině.

Podle NKÚ vynakládalo MPSV peněžní prostředky na podporu projektů zaměřených na zvýšení zaměstnanosti znevýhodněných skupin osob se sníženou účelností a efektivností. Projekty přispívají pouze ke krátkodobému zvýšení zaměstnanosti – zejména po dobu trvání projektu, resp. po dobu pobírání mzdového příspěvku na dotované pracovní místo. Dlouhodobější přínos ve smyslu zvýšení míry zaměstnanosti NKÚ nezjistil.

Z kontroly vybraných deseti projektů vyplynulo, že pouze v jednom případě vynaložili příjemci dotací peněžní prostředky účelně, avšak se sníženou efektivností. Ve dvou případech příjemci vynaložili veškeré peněžní prostředky neúčelně a neefektivně, když podpořili osoby, které nespádaly do

cílových skupin. V dalších sedmi kontrolovaných případech zjistil NKÚ dílčí nedostatky, které snižují účelnost a efektivnost vynaložených peněžních prostředků. U čtyř projektů zjistil NKÚ skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně.

Odbor komunikace

Nejvyšší kontrolní úřad

* Soutěžní projekty operačního programu Zaměstnanost 2014-2020 v rámci specifického cíle 1.1.1, kterým bylo zvýšit zaměstnanost podpořených osob, zejména starších, nízkokvalifikovaných a znevýhodněných.

<https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/mpsv-vyplatilo-1-2-mld--kc-na-zvyseni-zamestnanosti-znevýhodnenych-osob--zda-jim-podpora-skutecne-pomohla--ale-nelze-vyhodnotit-id14314>